Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: HE 3/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikelaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+3/2021

Ruokatieto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä elintarvikelaiksi ja erityisesti teemasta *"suomalaisvalmisteisuuden osoittaminen ja väärinkäytökset*". Ruokatieto pitää erinomaisena, että lain esitystapa selkenee ja yhdenmukaistuu ja lain käytettävyys paranee. Erittäin hyvä asia on, että lain ja lain nojalla annettavissa asetuksissa esiintyvien käsitteiden määritelmät sekä sitä, että määritelmät on yhtenäistetty EU-lainsäädännön kanssa.

Kuluttajien kiinnostus elintarvikkeiden alkuperää kohtaan on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana selvästi. Ruokatiedon tutkimuksen (09/2020) peräti 95% kuluttajista vaatii, että suomalaiseksi kutsutussa elintarvikkeessa raaka-aine ja työ ovat ainakin pääosin Suomesta. Peräti 80 % kuluttajista kertoo pitävänsä tärkeänä, että syö kotimaista ruokaa. Samaan aikaan ruokamarkkinoilla ruokapetosten määrä, myös elintarvikkeiden alkuperän hämärtäminen, on tutkitusti kasvussa. Paineita siis elintarvikkeiden alkuperän, niin raaka-aineen alkuperän kuin valmistusmaan, ilmoittamiselle ja tämän valvonnalle on enenevässä määrin. Riskiperusteinen valvonta on hyvä asia, niin yritysten kuin kuluttajien näkökulmasta. Toimiva lainsäädäntö vahvistaa kuluttajien luottamusta elintarvikeketjuun ja on yritysten näkökulmasta tärkeä asia.

Suomalaisvalmisteisuus ja väärinkäytökset

> Asetuksen painoasuversion sivulla 14 todetaan, että ”yleinen vaatimus elintarvikkeen alkuperämaan ilmoittamisessa on asetuksessa sama kuin aiemminkin eli alkuperämaa on ilmoitettava, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.”
>
> Lähtökohtana kaikessa kuluttajainformaatiota koskevassa lainsäädännössä tärkein on siis se, että ”kuluttajaa ei saa johtaa harhaan”. Se on painoarvoltaan merkittävä, mutta usein valitettavan tulkinnanvarainen niin yritysten kuin valvonnan näkökulmasta.

RUOKATIETO YHDISTYS RY
VANHA TALVITIE 2 A 16
00580 HELSINKI
ruokatieto@ruokatieto.fi
PUH. 040 710 4170
www.ruokatieto.fi
www.hyvaasuomesta.fi

Markkinointi- ja viestintäkanavien monimuotoisuus asettaa korkeita vaatimuksia ruoka-alan yritysten vastuulliseen toimintaan, mutta haastaa myös viranomaisvalvonnan. Ruokatieto toteaa, että alkuperän mahdollisimman selkeä ilmoittaminen on vastuullista toimintaa kaikilta elintarvikealan toimijoilta.

Elintarvikepetokset ovat valitettavasti osa ruokaketjun toimintaa ja petoksellista toimintaa on myös Suomessa. Tyypillisimpien petosten. suoranaisten väärinkäytösten, kohteisiin Suomessa kuuluvat myös elintarvikkeiden alkuperämerkinnät. Petoksissa elintarvikkeen ja sen raaka-aineiden jäljitettävyys on keskeistä. On hyvä hienoa, että viranomaisten välistä yhteistyötä petosten torjunnassa on lisätty ja elintarvikelaissa määritellään myös rangaistuksista.

Ruokatieto toteaa, että elintarvikepetoksiin puuttumiseen tarvitaan tulevaisuudessa enemmän napakoita toimia, tehokkaampia rangaistuksia ja osaavaa sekä toimivaltaista viranomaistyöpanosta. On hyvä, että rangaistukset tulevat määritellyiksi nyt selkeämmin. Ruokatieto muistuttaa, että toimenpiteiden tulee olla samanlaisia valtakunnan tasolla eikä maakunnallisia eroja yritysten kohtelussa saa olla. Hallinnollisista pakkokeinoista Internet-sivuston sulkeminen on äärimmäinen, mutta hyvä työkalu kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi.

Ruokatieto pitää tärkeänä, että asetuksessa on todettu, että ”elintarvikealan toimijat ovat etujärjestöjensä kautta ilmaisseet selkeästi halunsa olla mukana elintarvikepetosten vastaisessa työssä”. Elintarvikeketjun toimivuus on ennen kaikkea yhdessä toimimista.

Kunnioittavasti

Anni-Mari Syväniemi, Ruokatiedon toiminnanjohtaja

gsm. 0505118909
anni-mari.syvaniemi@ruokatieto.fi